

Meesters in ondernemen

Financiering in de culturele sector is complex. Subsidie is niet altijd het meest voor de hand liggende instrument. Elke culturele instelling, kunstenaar of creatief die subsidie aanvraagt, dient daar tegenwoordig sowieso private financiering of eigen inkomsten aan toe te voegen. Het combineren van verschillende financieringsvormen – gestapeld financieren – ligt in de culturele sector dan ook voor de hand.

Alexander Ramselaar laat in het openingsartikel zien hoe dit in zijn werk gaat. Zo zijn de inkomsten van veel kunstenaars afkomstig uit verschillende financieringsbronnen: eigen inkomsten uit verkoop van tickets, kunstwerken of horecaexploitatie, sponsoring, mecenaat, een privaat of publiek fonds of een subsidieverstrekker, een award of crowdfunding. Kunstenaars, creatieven en culturele instellingen moeten eerst wegwijs zien te worden in het woud van financieringsvormen en –partijen voor ze hieruit een afgewogen keuze kunnen maken. Dat maakt financieren tot een complexe zaak, aldus Ramselaar. Om de cultuursector bij die keuze te helpen introduceerde Cultuur+Ondernemen de Culturele Financieringswijzer. Maar financieren blijft maatwerk en mensenwerk, nuanceert hij. Het is *learning by doing*.

Als de kost voor de baat uitgaat is een lening logischer dan een subsidie, aldus Roelof Balk. De investering wordt tenslotte later weer terugverdiend. Balk legt uit wat de mogelijkheden zijn van een revolverend fonds. Het geld wordt tijdelijk beschikbaar gesteld: na een bepaalde periode komt het terug in de vorm van aflossingen, tegen een lagere rente dan die van hun commerciële equivalenten. Minister Van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap kondigde in haar uitgangspuntennotitie aan 5 miljoen euro in een revolverend productiefonds voor

innovatie in de podiumkunsten te investeren. Zeker nu banken zich langzaam maar zeker uit het culturele domein lijken terug te trekken, zoals Toef Jaeger beschrijft, is er een belangrijke rol voor dit soort fondsen weggelegd. Banken zien de cultuursector als een risicovolle investering en richten zich liever op verduurzamingsprojecten. Een van de meest risicovolle vormen van ondernemen binnen de kunstsector is de financiering van Nederlandse film, volgens Dana Linssen. Zij geeft een inventarisatie van de belangrijkste financieringsmogelijkheden voor films in Nederland.

Schaarste noopt tot improvisatie. De kunst- en cultuursector weet daar alles van. Dat blijkt uit de reportages in deze *Boekman* over poppodium Vera, filmhuis en cultuurpodium LUX Nijmegen, muziekwerkplaats Splendor, Theaterfestival Boulevard 's-Hertogenbosch, en Witte de With Centrum voor Hedendaagse Kunst. Sommige instellingen geven de voorkeur aan particuliere fondsen omdat die minder eisen stellen wat betreft het eindresultaat. Eigen inkomsten worden gegenereerd uit kaartverkoop, horeca en zaalverhuur. Geen enkele instelling is dan ook financieel uitsluitend afhankelijk van overheidssubsidie; Splendor doet het zelfs zonder. Zij zijn allen, in de woorden van Viktorien van Hulst, directeur Theaterfestival Boulevard 's-Hertogenbosch, 'meesters in ondernemen'.

Met ingang van dit nummer neemt Anne Vegter, de nieuwe voorzitter van de Akademie van Kunsten, de vaste column in *Boekman* van haar voorganger Gijs Scholten van Aschat over. •